

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗАПАДНА СРБИЈА

ОДСЕК УЖИЦЕ И ОДСЕК ВАЉЕВО

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Академија струковних студија Западна Србија

Број 1334/05/06

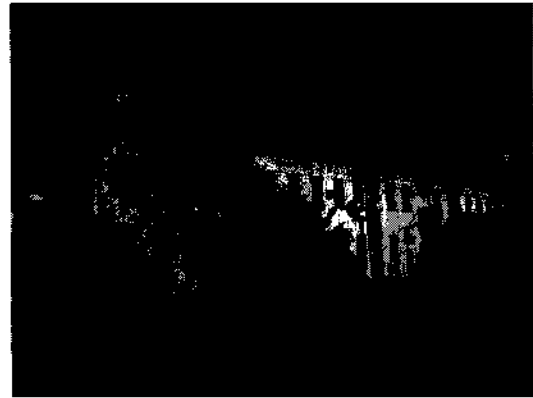
Датум 01.10. 2025 год

УЖИЦЕ Тел. Сектор Саво 34

**ПРОГРАМ ОСНОВНЕ ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ
ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА**

Одсек Ужице

Одсек Ваљево

Ужице, 2025. године

У складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18 и др. закони, члан 53. и 54., даље Закон), а у вези са одредбама Правилника о минимуму садржине општег дела програма обуке из области заштите од пожара („Службени гласник РС“, бр. 40/90), Председник Академије струковних студија Западна Србија, са седиштем у Ужицу, Одсек Ужице и Одсек Ваљево (даље Академија Западна Србија) доноси:

ПРОГРАМ ОСНОВНЕ ОБУКЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЗАПОСЛЕНИХ У АКАДЕМИЈИ ЗАПАДНА СРБИЈА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Програмом утврђују се врста, обим и услови основне обуке у систему заштите од пожара, елементи основне обуке заштите од пожара и начин провере знања запослених из области заштите од пожара.

Члан 2.

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, за спречавање избијања и ширења пожара, откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, заштиту животне средине, утврђивање и отклањање узрока пожара, као и за пружање помоћи код отклањања последица проузрокованих пожаром.

Члан 3.

Субјекат заштите од пожара је Академија струковних студија Западна Србија, са седиштем у Ужицу, Одсек Ужице и Одсек Ваљево.

Члан 4.

Академија Западна Србија у својству субјекта заштите од пожара дужна је да поступа у складу с обавезама утврђеним законом и прописима донесеним на основу њега, да обезбеди примену планова заштите од пожара и других аката и одговорна је за сваку активност којом се мења или се може променити стање и услови заштите од пожара. Академија Западна Србија је дужна да ангажовањем расположивих људских и материјалних ресурса учествује у гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром, ако то може да учини без опасности за себе или другога.

Члан 5.

Основни циљ прописаних мера заштите од пожара јесте заштита живота људи, телесног интегритета, материјалних добара и животне средине.

Члан 6.

Заштита од пожара се организује и непрекидно спроводи на свим местима и у свим просторијама Академије Западна Србија, који су изложени опасности од пожара.

II ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. НАЧИН И ПОСТУПАК ОБУЧАВАЊА И ПРОВЕРЕ ЗНАЊА

Члан 7.

Основну обуку и практичну проверу знања запослених обављају правна лица која испуњавају одређене услове и имају одобрење Министарства унутрашњих послова и лица која су стручно оспособљена за рад на пословима заштите од пожара.

Програм основне обуке доноси послодавац, односно Председник Академије Западна Србија.

Члан 8.

Оспособљавање из заштите од пожара се спроводи у следећим случајевима:

- код ступања радника на рад, одмах по ступању на рад, а најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад;
- на сваке три године кроз практичну проверу знања руковања апаратима и средствима за гашење.

Члан 9.

Одговорно лице Академије Западне Србија, у Одсеку Ужице и у Одсеку Ваљево, дужно је да време одржавања обуке и провере знања из области заштите од пожара пријави надлежном органу за унутрашње послове – Одељењу за ванредне ситуације.

Члан 10.

У складу са Програмом, обука се састоји из теоријског дела и практичног дела наставе.

Члан 11.

По завршеној обуци запослених обавезно се спроводи поступак провере знања и оспособљености запослених. Провера знања, односно оспособљености врши се тестовима и провером практичне обучености у руковању ручним ватрогасним апаратима и хидрантима.

Члан 12.

Теоријско знање се проверава путем теста. Запослени је задовољио на тесту ако позитивно одговори на 80% предвиђених питања.

Запослени који није показао задовољавајући ниво знања на провери, дужан је да након 30 дана понови проверу.

Члан 13.

О провери знања запослених сачињава се записник и води одговарајућа евиденција.

III САДРЖАЈ ПРОГРАМА ОБУКЕ

Члан 14.

A) ОПШТИ ДЕО

Општи део Програма се изводи по темама, теоретски, из области заштите од пожара за запослене у следећем обиму:

A 1 - ОБАВЕЗЕ ПРАВНИХ ЛИЦА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Нормативно уређивање заштите од пожара

Састоји се од:

- Закон о заштити од пожара,
- Технички прописи и стандарди (СРПС) из области заштите од пожара,
- План заштите од пожара и његови елементи
- План евакуације и Упутство за поступање у случају пожара - заштите од пожара.

Начин остваривања заштите од пожара

Заштита од пожара остварује се:

- организовањем и припремањем субјеката заштите од пожара за спровођење заштите од пожара (спроводе се превентивне мере заштите од пожара применом основних начела и принципа и сталним контролама и надзором),
- обезбеђивањем услова за спровођење заштите од пожара (обезбеђена су средства за гашење почетног пожара која се одржавају у исправном стању, а запослени се редовно обучавају и проверава се њихово знање и обученост за гашење пожара у зачетку и поступање у случају пожара),
- предузимањем мера и радњи за заштиту и спасавање људи, материјалних добара и животне средине приликом избијања пожара (путеви и пролази за евакуацију одржавају се увек проходним, а прилаз за ватрогасна возила је увек проходан и рашчишћен),

- надзором над применом мера заштите од пожара (надзор над применом мера заштите од пожара врши надлежни инспектор и лице стручно оспособљено за послове заштите од пожара).

Организовање послова заштите од пожара

- Запослени се задужују за организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара.
- Организује се дежурство са потребним бројем лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.
- Обезбеђује се потребан број лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.
- Обезбеђује се контакт са ватрогасним јединицама.

Превентивне мере заштите од пожара

Мере заштите од пожара имају за циљ отклањање узрока настанка пожара, спречавање избијања пожара, ширење и гашење пожара, у шта спадају:

- уређаји, опрема, средства за гашење пожара,
- уређаји и инсталације за откривање, дојаву гашења пожара,
- електричне, вентилационе, топлотне и друге инсталације,
- смештај запаљивог материјала,
- смештај експлозивних материја, запаљивих течности и гасова,
- ватрогасна стража,
- превентивне мере заштите од пожара у згради и осталим објектима.

У радним и помоћним просторијама Академије Западна Србија посебно се обраћа пажња на:

- радни простор (канцеларије, учионице, амфитеатри, лабораторије, архива, библиотека и остале помоћне просторије) и уређаје, које је обавезно одржавати у исправном стању и користити их наменски на безбедан начин како би се спречио настанак пожара,
- електричне инсталације и електрични уређаји морају бити изведени по прописима и постављени на таквим местима да не представљају изворе опасности од пожара,
- електричне инсталације и уређаји морају бити осигурани од кратког споја, преоптерећења одговарајућим осигурачима и склопкама, осигурачи морају бити димензионисани за одговарајуће оптерећење и не смеју се лицновати него замењивати исправним,
- термотехничке инсталације и трошила се морају редовно одржавати у исправном стању, у законским роковима прегледати, а уочени недостаци одмах отклањати,
- запаљиве и лако запаљиве материјале складиштити према прописима,
- обезбедити задовољавајућу количину апарата и средстава за гашење пожара,
- рад са отвореним пламеном и уређајима са усијаном површином, апаратима за заваривање и лемљење у објекту може се обављати само по писменом одобрењу лица стручно оспособљеног за спровођење заштите од пожара уз истовремену сагласност руководиоца

радова, уз потпуно предузимање мере заштите од пожара и обезбеђење средстава за гашење пожара,

- коришћење грејних тела са усијаним влакнима се искључује,
- све запослене обучити из области заштите од пожара и за употребу апарата и средстава за гашење.

Обавезе у спровођењу мера заштите од пожара

Академија Западна Србија у својству субјекта заштите од пожара је дужна да предузме све одговарајуће мере у циљу заштите од пожара.

Одговорност за неспровођење мера заштите од пожара

Сходно Закону, постоји дисциплинска и материјална одговорност запослених, као и прекршajна и кривична одговорност одговорних лица.

A 2 - ОСНОВИ ГОРЕЊА

Услови горења

Да би се процес горења одвијао потребни су следећи услови:

- 1) присуство материје која може да гори (горива материја),
- 2) присуство материје која потпомаже горење (кисеоник) и
- 3) топлотна енергија да би се постигла температура паљења гориве материје.

Ако било који од ових услова елиминишемо, нема горења.

Основни појмови о горењу:

- Врсте процеса сагоревања (оксидација, бурна оксидација – горење и експлозија),
- Подела пожара по класама,
- Појам пожара и фазе развијања пожара,
- Подела пожара по величини.

Горење чврстих, течних и гасовитих материја

- 1) *Чврсте материје* – ток горења чврстих материја одвија се у више фаза; битно је да је то горење са жаром о чему треба водити рачуна при одабиру средстава за гашење.
- 2) *Запаљиве течности* – ток горења се одвија тако да течност прво пређе у гасовито стање, па настале паре у смеши са ваздухом сагоревају.
- 3) *Запаљиви гасови* – имају најједноставнији ток; потребно је да се гасовита материја нађе у одговарајућој смеши са кисеоником и да се смеша загреје до температуре паљења.
- 4) *Експлозије* - експлозија је процес наглог сагоревања који настаје као последица употребе запаљивих течности и гасова и осталих горивих материја које са ваздухом могу створити

експлозивну смешу, праћену ударним таласом притиска продуката сагоревања и порастом температуре.

A 3 - УЗРОЦИ НАСТАЈАЊА ПОЖАРА

Пожари и начин преноса топлоте:

- провођењем (кондукцијом),
- додиром (конвекцијом) и
- зрачењем (радијацијом).

Узроци пожара и превентивне мере

- 1) *Нехат и непажња људи*
- 2) *Отворени пламен и ужарена тела*
- 3) *Топлота трења*
- 4) *Одређене природне појаве*
- 5) *Грађевински недостаци*
- 6) *Хемијске реакције*
- 7) *Електрична струја*
- 8) *Статички електрицитет*

A 4 - ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

1. Методе гашења пожара

- Хлађењем,
- Одвођењем топлоте,
- Спречавањем довода кисеоника.

2. Средства за гашење пожара

- вода, пена, прах, угљен диоксид, NAF, BCF,
- приручна средства за гашење,
- гашење пожара на отвореном простору,
- гашење пожара у затвореном простору,
- гашење аутомобила.

3. Начин деловања средстава за гашење

4. **Ефекти средстава за гашење:** угушујући ефекат, расхлађујући ефекат и антикаталитички ефекат,

5. Подела средстава за гашење према намени - стандард JUS.Z.CO.003

6. Употреба средстава за гашење према класи пожара

7. Подела средстава за гашење према начину деловања

- Вода као средство за гашење,
- Пена као средство за гашење,
- Угљендиоксид као средство за гашење,
- Прах као средство за гашење.

8. Мере заштите при гашењу пожара - противпожарна опрема:

- 1) **ручни апарати за гашење пожара:** начин и време активирања апарата, ознаке апарата, дOMET млаза ручних апарата за гашење, употреба апарата при гашењу и исправност и контрола апарата за гашење,
- 2) **хидрантска мрежа за гашење пожара.**

A 5 – САВРЕМЕНИ ТЕХНИЧКИ СИСТЕМИ ЗА ОТКРИВАЊЕ И ГАШЕЊА ПОЖАРА

Откривање и дојава пожара:

- аутоматски јављачи пожара – јонизациони, термички и оптички, ручни јављач пожара, преносни путеви и сигналне централе.

Савремена опрема и методе гашења пожара:

- избор типа стабилних инсталација за гашење пожара водом, пеном, прахом, угљендиоксидом и халоном.

9. Стабилне инсталације за гашење пожара

A 6 – ПОСТУПАК КОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА

- а) Локализација пожара, евакуација и спасавање,
- б) Јављање и позив у помоћ,
- в) Лична заштита при гашењу пожара.

Тактика гашења пожара се реализује помоћу расположивих апарата.

A 7 – ПРАКТИЧАН РАД

- а) Употреба ватрогасних апарата и друге опреме
- б) Употреба хидраната
- в) Коришћење приручних средстава за гашење пожара

Б) Објекат у улици Вука Караџића 3а, Ваљево

- Објекат је намењен за образовање студената.
- Објекат Одсека Ваљево изграђен је 1901. године и састоји се од приземља, спрата и поткровља, укупне бруто површине 1.680 m². Растојање између зграде Одсека Ваљево и других објеката на парцели је од 5-10 m, а колски пролаз омогућава приступ возилу у случају ватрогасне интервенције и евакуације.
- Објекат Одсека Ваљево напаја се електричном енергијом из градске мреже, а грејање је самостално на лож уље уз постојање сопствене котларнице. Обезбеђење воде за потребе заштите од пожара је путем градског водовода и хидранта.
- Обезбеђени су апарати за гашење, укупно 11, и то: два тип S – 6, седам типа S – 9 и два типа CO₂ – 10, који се налазе на свакој етажи и у котларници објекта.

У оба објекта, Одсек Ужице и Одсек Ваљево, при обављању процеса рада користи се уобичајена канцеларијска опрема. Од запаљивих материја у објектима се користи: папир, дрво, текстил.

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Овај Програм ступа на снагу даном добијања сагласности од стране надлежног органа Управе за унутрашње послове, Одељење за ванредне ситуације, када се и објављује на огласним таблама и званичном сајту Академије Западна Србија.

У Ужицу,
Дана 01.10. 2025.

Председник Академије Западна Србија
Др Љубица Дуковић, проф.стук.студ

L. Dukovic

#Zerobiti